

לקוטי תורה • פרשת בלק • מאמר 1

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל

”מי מנה את עפר יעקב ואת מספר רובע ישראל?”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/1](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/1)

1

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. (בגמרא ספ"ג [סוף פרק ג'] דנדה) (ל"א א'). רבות ויגש פצי"ד גבי כל הנפש באה.

"מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל" (בגמרא, בסוף פרק ג' בנדה, ל"א ע"א). [מדרש] רבה, ויגש, פרק צ"ד, בעניין "כל הנפש הבאה".

ויקרא פ"א במדבר פ"ב [פרק ב'] פ' בלק בשה"ש [בשיר השירים] רבה ס"פ כתפוח בעצי ובפסוק אחת היא יונת. ובפסוק אל גנת.

ויקרא, פרק א'; במדבר, פרק ב'; פרשת בלק; בשיר השירים רבה, בסוף הפרשה על הפסוק "כתפוח בעצי היער", וכן על הפסוק "אחת היא יונת" ועל הפסוק "אל גינת".

בקהלת רבה בפסוק כל הנחלים רבע יש בו ב' פירושים פ"י אחד חלק רביעית, והב' מלשון ארבעה. כי הנה בבחי' ישראל יש ד' בחינות.

בקהלת רבה, על הפסוק "כל הנחלים". למילה "רובע" יש שתי משמעויות: האחת, חלק רביעי; והשנייה, מלשון "ארבעה". שכן בבחינת ישראל יש ארבע בחינות.

2

והענין דכתיב ולכבודי בראתיו אף עשיתיו והם בחי' מחשבה דיבור ומעשה בראתיו הוא בחי' מחשבה שהוא יש מאין יצרתיו הוא בחי' הדיבור שהוא בחי' צורה שמצייר האותיות שבמחשבה.

ההסבר הוא שכתוב: "לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו". אלה הן הבחינות של מחשבה, דיבור ומעשה. "בראתיו" היא בחינת המחשבה, שהיא יש מאין. "יצרתיו" היא בחינת הדיבור, שהיא בחינת צורה, שכן היא מעניקה צורה לאותיות שבמחשבה.

אף עשיתיו בחי' המעשה כתיב בלשון אף לפי שהמעשה דבר נפרד בפני עצמו שאינו כערך הדיבור נגד המחשבה שמצייר האותיות המחשבה ממש

"אף עשיתיו" היא בחינת המעשה. המילה "אף" מופיעה כאן משום שהמעשה הוא דבר נפרד, העומד בפני עצמו; אין הוא דומה ליחס שבין הדיבור למחשבה, שכן [הדיבור] נותן צורה לאותיות המחשבה עצמן,

כי מה שחושב הוא מדבר משא"כ ענין עשייה גשמיות הוא ענין בפני עצמו [וע' מזה בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא במש"ש [במה שכתוב שם]. וצורת הה' הוא ג' קוין כו' עד וכמ"ש אף עשיתיו].

שהרי את מה שאדם חושב הוא מדבר, ואילו עניין העשייה הגשמית הוא עניין בפני עצמו. [ועיינו בזה במאמר המתחיל "חייב אינש לבסומי בפוריא", במה שכתוב שם: "וצורת הה' הוא ג' קוין כו", עד "וכמ"ש אף עשיתיו".]

3

והנה יש עוד בחינה רביעית שלמעלה מהשלשה בחינות הני"ל מחשבה דיבור ומעשה ונרמז במלת אף והנה יש בחינה רביעית, שלמעלה משלוש הבחינות שהוזכרו לעיל — מחשבה, דיבור ומעשה — והיא נרמזת במילה "אף",

כי אף הוא לשון ריבוי לרבות עוד דבר שאינו מפורש כאן והוא הדבר שלמעלה מהשלשה בחינות הללו וגבוה ונעלה מהם.

כי "אף" היא לשון ריבוי, והיא באה לכלול דבר נוסף שאינו מפורש כאן: דבר שלמעלה משלוש הבחינות האלה, וגבוה ונעלה מהן.

4

וביאור הדבר הנה צריך להבין תכלית ירידת הנשמות לעוה"ז שירידתן צורך עליה היא כנודע, וצריך

וביאור העניין: עלינו להבין את מטרת ירידת הנשמות לעולם הזה. ירידתן היא לצורך עליה, כידוע; ועלינו

להבין עליה זו מה היא מאחר שטרם ירידתה היתה נהנית מזיו השכינה ומה עילוי גדול מזה.

להבין מהי עליה זו, שהרי לפני ירידתה [הנשמה] נהנתה מזיו השכינה. ואיזו עליה גדולה מזו?

5

וגם להשכיל היטב ענין מחשבה דבור ומעשה למעלה שהוא בחי' בראתיו יצרתיו כו' שהרי כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתיב ואין לו דמות הגוף כו'.

עלינו גם להבין היטב את ענין המחשבה, הדיבור והמעשה למעלה, שהם בחינת "בראתיו, יצרתיו" וכו'. שהרי נאמר: "כי לא מחשבותי מחשבותיכם", ואין לו דמות הגוף וכו'.

אלא הענין הוא שבחינת יציאת העולמות מהעלם אל הגילוי נקרא בשם דבר ה'. כמו ע"ד משל באדם הדיבור הוא מגלה לזולתו מצפוני מחשבתו.

אלא העניין הוא שיציאת העולמות מן ההעלם אל הגילוי נקראת "דבר ה'". דרך משל, אצל האדם הדיבור מגלה לזולת את צפונות מחשבתו,

כך עד"מ בעשרה מאמרות נברא העולם הם בחי' מאמרות וצירופי אותיות היוצאים מהעלם אל הגילוי ולהוות מאין ליש.

וכך, דרך משל, "בעשרה מאמרות נברא העולם": אלו בחינת מאמרות וצירופי אותיות היוצאים מן ההעלם אל הגילוי, ומהווים יש מאין.

6

והנה במאמר אחד יכול להבראות וכדכתיב וברוח פיו כל צבאם פיי רוח פיו הוא בחיי הבל העליון [ע]

[עיינ] בזהר ח"ג [חלק ג'] מ"ז ב'

והנה, "בדבר אחד יכול להיבראות", ככתוב: "וברוח פיו כל צבאם". פירושו של "רוח פיו" הוא בחינת ההבל העליון [ראו בזהר, חלק ג', 47ב,

ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה ויעש דוד] והוא מאמר אחד הכולל וכמאמר ברוך אומר ועושה במאמר אחד כו'.

ובאגרת הקודש, הקטע הפותח במילים "ויעש דוד", והוא המאמר האחד הכולל את הכול, כמאמר: "ברוך אומר ועושה", במאמר אחד וכו'.

אלא שהדיבור הוא מחלק ומפריד ההבל לכמה מיני צירופי אותיות שהם הם ריבוי התחלקות העולמות אלף אלפין וכו' היש מספר לגדודיו כו'.

אלא שהדיבור מחלק ומפריד את ההבל לצירופי אותיות מסוגים רבים, והם עצמם ריבוי ההתחלקות של העולמות: "אלף אלפין" וכו'; "היש מספר לגדודיו" וכו'.

7

וזהו ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו דייקא. מפני שהם חיים וקיימים מבחי' דבר ה'

זהו [פירוש] "ברכו הוי' מלאכיו, גיבורי כוח, עושי דברו, לשמוע בקול דברו" — "דברו" דווקא. שכן חייהם וקיומם הם מבחינת דבר ה',

שהוא בחיי גילוי מוצא פי ה' להיות ריבוי התחלקות הנבראים וצירופי אותיות שמהם חיים הנבראים הם הם בחינת השמות והם בחינת שמות כל הנבראים כל אחד על שמו

שהיא בחינת הגילוי של "מוצא פי הוי'", המביא לריבוי ולהתחלקות של הנבראים. צירופי האותיות שמהם הנבראים מקבלים את חיותם הם עצמם בחינת השמות; הם בחינת שמותיהם של כל הנבראים, כל אחד לפי שמו,

כמו מחנה מיכאל כו' וכן שמות כל הנבראים למיניהם וכמ"ש ויקרא האדם שמות והם בחיי שמות ממש צירופי אותיות מוצא פי ה' וגוי' והנה כל זה הוא בחיי עלמין דאתגליין.

כמו "מחנה מיכאל" וכו', וכן שמותיהם של כל הנבראים לפי מיניהם, ככתוב: "ויקרא האדם שמות". אלה הם שמות ממש, צירופי אותיות של "מוצא פי הוי'" וכו'. והנה, כל זה הוא בחינת העולמות המגולים.

8 ויש עלמין סתימין דלא אתגליין שהם בחינת מקורים לעלמין דאתגליין. וכל מה שיש בעלמין דאתגליין מוכרח להיות לו מקור בעלמין סתימין כנזכר בדרשת רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה

ויש עולמות נסתרים שאינם מתגלים, שהם מקורותיהם של העולמות הגלויים. כל מה שקיים בעולמות הגלויים חייב להיות לו מקור בעולמות הנסתרים, כפי שמוכח בדרשת חז"ל: "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה".

וכן הוא למעלה מעלה עד רום המעלות וכדכתיב כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם.

וכך הדבר מדרגה לדרגה, מעלה מעלה, עד למרומים הגבוהים ביותר, ככתוב: "כי גבוה מעל גבוה שומר, וגבוהים עליהם".

9 והנה ישראל עלו במחשבה. פי' בבחי' עלמין סתימין והיינו כמו למשל המחשבה הוא בחי' ההעלם של הדבור שהדבור הוא מגלה ופורש מה שבמחשבה ומה שבמחשבה הוא בסקירה אחת צריך לפרש הרבה בדיבורו

והנה, "ישראל עלו במחשבה". כלומר, בבחינת העולמות הנסתרים. דרך משל, המחשבה היא בחינת ההעלם של הדיבור: הדיבור מגלה ומפרט את מה שנמצא במחשבה, ואילו מה שנקלט במחשבה במבט אחד, צריך לפרט באריכות בדיבור.

כי בחי' כח המחשבה הוא מאד נעלה מכח הדבור שהמחשבה הוא לכוש הפנימי שמתאחדת עם הנפש ממש.

מפני שכוח המחשבה נעלה בהרבה מכוח הדיבור, שהרי המחשבה היא הלבוש הפנימי, המאוחד ממש עם הנפש עצמה.

שהוא בבחי' יש מאין ממש וע"כ כתיב ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים וגו'

זהו ממש עניין של יש מאין. לכן נאמר: "ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים" וגו'.

[ועמ"ש פי' זה בד"ה כה תברכו בפ' נשא] שהם בחי' מלאכים פני אריה פני שור פני נשר וכו' והם השמות מיכאל וגבריאל כו'

[ועיינו במה שנכתב על פירוש זה במאמר המתחיל "כה תברכו", בפרשת נשא], שהרי הם בחינת המלאכים: "פני אריה", "פני שור", "פני נשר" וכו', ואלה הם השמות מיכאל וגבריאל וכו',

שהם הם הצירופי אותיות שמהם נמשכו ונתהוו מאין ליש בבחי' דבר ה'. אבל ולאדם לא מצא עזר כנגדו.

שהם עצמם צירופי האותיות שמהם נמשכו והתהוו מאין ליש בבחינת דבר ה'. אבל "ולאדם לא מצא עזר כנגדו".

פ"י עזר הוא בחי' שם (עיין בהרמב"ן [בהרבי משה בן נחמן] בפ"י החומש בפסוק זה) והיינו שהנשמה קודם בואה לעולם ולגוף אינה נקראת בשם כלל לפי שמקור חוצבה

כלומר, "עזר" הוא בחינת שם (ראו את פירוש הרמב"ן על פסוק זה בחומש). פירוש הדבר הוא שלפני שהנשמה באה לעולם ונכנסת לגוף, אין קוראים לה בשם כלל, מפני שמקור חציבתה

הוא בבחי' מחשבה עלמין סתימין דלא אתגליין. ומה שנקרא אברהם יצחק כו' הוא אחרי התלבשות הנשמה בגוף.

הוא בבחינת מחשבה, בעולמות הנסתרים שאינם מתגלים. והיא נקראת אברהם, יצחק וכו' רק לאחר שהנשמה מתלבשת בגוף.

10 וזהו אחד היה אברהם [יחזקאל ל"ג כ"ד] פ"י היה שקודם ביאת הנשמה לגופו היה בבחי' אחד זהו [פירוש] "אברהם היה אחד" [יחזקאל ל"ג, כ"ד]. פירוש המילה "היה" הוא שלפני שהנשמה באה אל תוך גופו, היא הייתה בבחינת "אחד",

דהיינו בבחינת המחשבה שמתאחדת עם הנפש והם הם בחי' עלמין סתימין שהם מתייחדים באור א"ס ב"ה ממש בבחינה שקודם בואה לידי גילוי העולמות להיות התחלקות הנבראים מעלמא דפרודא כו' כלומר, בבחינת המחשבה, המאוחדת עם הנפש. אלה הן בחינת העולמות הסתומים, המתייחדים ממש באור אין סוף ברוך הוא, במצב הקודם לבואם לידי גילוי העולמות, כאשר הנבראים מתחלקים ונעשים חלק מעולם הפירוד, וכן הלאה.

לכן באדם הראשון היו כלולים ששים רבוא נשמות בבחינה אח' [אחד] והיינו לפי שמקור הנשמה היא למעלה מעלה מבחי' התחלקות הנבראים כנ"ל [וע' בזהר ח"א [חלק א'] פ"ה ב' ק"ב ב']:

לכן נכללו באדם הראשון שש מאות אלף נשמות בבחינה אחת. הטעם לכך הוא שמקור הנשמה נמצא למעלה מעלה מבחינת התחלקות הנבראים, כפי שהוזכר לעיל [ועיינו בזהר, חלק א, דף פ"ה ע"ב; דף ק"ב ע"ב].

11 ב ואחרי הדברים והאמת האלה יש להבין מהו תוספת העילוי להנשמה בעוה"ז בהתלבשותה בגוף הגשמי

2. אחרי הדברים והאמת האלה, עלינו להבין מהי התוספת במעלת הנשמה בעולם הזה, כשהיא מתלבשת בגוף גשמי,

מאחר שבמקור חוצבה היתה כלולה ומתאחדת באור א"ס ב"ה בבחינת מחשבה בחי' עלמין סתימין למעלה מעלה מבחינת שם ובחי' דבר ה' בעלמין דאתגליין כנ"ל.

מאחר שבמקור שממנו נחצבה היא הייתה כלולה ומאוחדת באור אין סוף, ברוך הוא, בבחינת מחשבה — בחינת העולמות הנסתרים — למעלה מעלה מבחינת שם ומבחינת דבר ה' בעולמות הנגלים, כפי שנתבאר לעיל.

אך הנה כתיב יחד לבבי ליראה שמך וכן אנו מתפללין בברכת אהבת עולם אהבתנו כו' ויחד לבבנו כו'. אך הנה כתוב: "יחד לבבי ליראה שמך"; וכן אנו מתפללים בברכת "אהבת עולם אהבתנו" וכו': "ויחד לבבנו" וכו'.

12 והענין כי יש בחי' רעותא דליבא שהוא רצון הלב ויש בזה ב' בחינות פנימיות וחיצוניות פנימית נקודת הלב היא בחי' אהבה

והעניין הוא שיש בחינה של רצון הלב, כלומר רצון שכלב, וכו' שתי בחינות: פנימיות וחיצוניות. פנימיות הלב, נקודת הלב, היא בחינת אהבה

רבה שלמעלה מהטעם והדעת ובאה מלמעלה בבחי' מתנה כמ"ש עבודת מתנה אתן את כהונתכם [ע' עיין] מ"ש פ' במדבר סד"ה וידבר ה' אל משה במדבר סיני.

רבה, שהיא למעלה מטעם ודעת ובאה מלמעלה בבחינת מתנה, כמו שכתוב: "עבודת מתנה אתן את כהונתכם" [ראו מה שכתוב בפרשת במדבר, בסוף המאמר המתחיל "וידבר ה' אל משה במדבר סיני".

והיא היא בחי' עבודת מתנה כו'. וזהו לגלגלותם ע"ש וע' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה כתיב מה יפית].

וזוהי עצמה בבחינת "עבודת מתנה" וכו'. וזהו [פירוש] "לגולגולותם"; ראו שם. וראו גם באגרת הקודש, המאמר המתחיל "כתוב מה יפית".

וחיצוניות הלב הוא הנלקח מן הדעת והתבוננות בגדולת ה' כל חד לפום שיעורא דיליה. ולפי שכלו והשגתו באור א"ס ב"ה כך מעורר את האהבה בלב.

וחיצוניות הלב היא [האהבה] הנובעת מן הדעת ומהתבוננות בגדולת ה', כל אחד לפי מידתו. לפי שכלו והשגתו באור אין סוף ברוך הוא, כך הוא מעורר את האהבה בלב.

13 והנה מודעת זאת כי את זה לעומת זה עשה אלהים שכמו שיש דעת בקדושה לדעת את ה' ולאחבה אותו.

והנה ידוע ש"את זה לעומת זה עשה אלקים": כשם שיש דעת בקדושה, לדעת את ה' ולאחוב אותו,

כך יש דעת מצד הקליפה וסט"א [וסטרא אחרא] והוא דעת הרע ולאחוב דברים זרים ולתאוה יבקש נפרד מחמת שערכ לחכו מתיקות עוה"ז ותענוגיו.

כך יש דעת מצד הקליפה וסטרא אחרא, והיא דעת הרע, לאחוב דברים זרים; ו"לתאוה יבקש נפרד", מפני שמתיקות העולם הזה ותענוגותיו נעימה לחכו.

14 והנה זו היא מדת בינוניי זה וזה שופטן כו' ולאום מלאום יאמץ כו' כשזה קם זה נופל,

והנה זו היא מידת הבינונים: "זה וזה שופטן" וכו', ו"לאום מלאום יאמץ" וכו' — כשזה קם, זה נופל.

אך האהבה שבפנימית הלב שלמעלה מהטעם ודעת רק באה מלמעלה בבחי' מתנה אין בחינת זה לעומת זה כנגדה שבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] נקודת הלב היא בחי' יחידה שאין לה

אך לאהבה שבפנימיות הלב, שלמעלה מטעם ודעת, והיא באה רק מלמעלה בבחינת מתנה, אין "זה לעומת זה" כנגדה; שכן פנימיות נקודת הלב היא בחינת יחידה, שאין לה

אלא רצון אחד לאביה שבשמים והיא המעלה והמדרגה שאין דוגמתה ולא בערכה נמצא בגשמיות כלל רק לה' לבדו נמצא בבניי [בבני ישראל] עם קרובו כמ"ש כי עם קשה עורף הוא וסלחת וגו'.

אלא רצון אחד לאביה שבשמים. זוהי מעלה ומדרגה שאין דוגמתה, ואף לא דבר הדומה לה, נמצא כלל בגשמיות; היא נמצאת רק אצל ה' לבדו, בבני ישראל, "עם קרובו", כמו שכתוב: "כי עם קשה עורף הוא וסלחת" וכו'.

פ"י קשה עורף בחי' רצון שלמעלה מהטעם ודעת כו' כמ"ש במ"א (וע' ברכות כי תשא ס"פ מ"ב ואינו אלא לשבחו כו').

פירוש "קשה עורף" הוא בחינת רצון שלמעלה מטעם ודעת וכו', כמו שכתוב במקום אחר (וראה כמדרש רבה, כי תשא, בסוף פרק מ"ב: "ואינו אלא לשבחו" וכו').

ובהתעוררות אהבה רבה זו בקל הוא יכול לנצח ולהגביר הטוב על הרע לגמרי מפני שאין לחיצונים בה אחיזה כלל וזהו יחד לבבי וכו' ויחד לבבנו כו'.

ובהתעוררות אהבה רבה זו, יכול האדם בנקל לנצח ולהגביר את הטוב על הרע לגמרי, מפני שאין לחיצונים אחיזה בה כלל. וזהו [פירוש] "יחד לבבי וכו', ו"יחד לבבנו" וכו':

שיהיה נכלל בחיי חיצוניות הרצון בבחינת פנימית הרצון (ועמ"ש מזה סד"ה להבין ענין הברכות ועמ"ש סד"ה והקרבתם עולה אשה).

שהחיצוניות של הרצון תיכלל בפנימיות הרצון (וראה מה שכתוב על כך בסוף המאמר המתחיל "להבין ענין הברכות", וראה מה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "והקרבתם עולה אשה").

וזהו אף עשיתיו שאף מרבה עוד בחינה א' והוא בחי' רצון העליון שלמעלה מעלה מבחי' מחשבה דבור ומעשה וסמך לעשיתיו לפי

וזהו "אף עשיתיו": המילה "אף" מוסיפה בחינה נוספת, והיא בחינת הרצון העליון, שלמעלה מעלה מבחינת מחשבה, דיבור ומעשה. היא נסמכה ל"עשיתיו" מפני ש-

שעיקר גילוי רצון זה הוא בבחי' עשייה גשמיות דוקא דהיינו במעשה המצות להיות בטל רצונך מפני רצונו בסור מרע ועשה טוב.

עיקר גילוי של רצון זה הוא דווקא בבחינת עשייה גשמית, כלומר בקיום המצוות: "בטל רצונך מפני רצונו", באמצעות "סור מרע ועשה טוב".

15 ורמ"ח מצות עשה הם רמ"ח המשכות רצון העליון ונעוץ תחלתן בסופן דייקא [וזהו ענין א']

רמ"ח מצוות עשה הן רמ"ח המשכות של הרצון העליון, ו"נעוץ תחילתן בסופן" דווקא. [וזהו עניין אחד

עם המבואר לעיל פ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא כו' שבעוה"ז דוקא נעשו ה נשמות בחי' מהלכים שהוא בחי' אהבה דמאדך בלי גבול הכלי.

עם מה שמבואר לעיל בפרשת שלח על הפסוק "ועתה יגדל נא" וגו': דווקא בעולם הזה הנשמות נעשות בבחינת "מהלכים", שהיא בחינת האהבה של "בכל מאודך", בלי גבול של הכלי.

16 והיינו ע"י המצות כמ"ש אם בחקתי תלכו לפי שהם המשכת מקיפים מבחי' סוכ"ע על נר"נ [נפש רוח

נשמה] להעלותם כו' ועמ"ש ע"פ כי תצא בפ' בקשו פני והיינו ע"י את פניך הוי' אבקש ע"ש].

כלומר, באמצעות המצוות, ככתוב: "אם בחוקותי תלכו", שכן הן ממשיכות אורות מקיפים מבחינת סוכב כל עלמין אל נפש, רוח ונשמה, כדי להעלותן וכו'. ועיינו במה שנכתב על הפסוק "כי תצא", בביאור "בקשו פני" — כלומר, באמצעות "את פניך הוי' אבקש"; עיינו שם.]

17 וז"ש [וזהו שכתוב] בקי"ש [בקריאת שמע] והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וגו'. והיה אם שמוע

תשמעו אל מצותי כו' אחר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך כו'

וזהו שכתוב בקריאת שמע: "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום" וגו', וכן "והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי" וכו', לאחר "ואהבת את הו"י אלקיך בכל לבבך" וכו'.

פ"י ב' בחינות לב פנימיות וחיצוניות רק שא"א לבא לבחי' פנימיות עד שיגיע וישיג תחלה בחי' החיצוניות הנולדה מהדעת כי צריך לילך ממטה למעלה [ע"י במ"ש בד"ה

הכוונה היא לשתי בחינות בלב, פנימית וחיצונית. אלא שאי אפשר להגיע לבחינה הפנימית לפני שמגיעים תחילה לבחינה החיצונית ומשיגים אותה; בחינה זו נולדת מן הדעת, שכן יש להתקדם מלמטה למעלה [עיינו במה שכתוב במאמר המתחיל

כי תשמע בקול שצ"ל כסדר המדרגות תחלה מפתחות החיצוניות כו' ע"ש וסד"ה וספרתם לכם ממחרת השבת כו' ובד"ה אתם נצבים כי

"כי תשמע בקול", שבו מבואר שיש להתקדם לפי סדר המדרגות, תחילה במפתחות החיצוניים וכו'; עיינו שם, וכן בסוף המאמר המתחיל "וספרתם לכם ממחרת השבת" וכו', ובמאמר המתחיל "אתם נצבים", שבו

הנה יש בבחי' צעקת הלב ב' בחי' כו'] וזהו ענין כל האריכות שלפני קי"ש [קריאת שמע] בפסוקי דזמרה וברכות שלפני קי"ש [קריאת שמע] וכו' כנודע.

יש בבחינת צעקת הלב שתי בחינות וכו']. וזהו ענינן של כל התפילות הארוכות שלפני קריאת שמע — פסוקי דזמרה והברכות שלפני קריאת שמע וכו' — כידוע.

18 וכזה יובן העילוי שיש להנשמה בעבודת ה' בהיותה מלוכשת בתוך הגוף כי הגם שטרם ירידתה היתה

מתאחדת במקורה בבחינת מחשבה דלעילא מ"מ המחשבה אינה נקראת אלא בחי' לבוש אלא שהוא לבוש פנימי

בכך יובן המעלה שיש לנשמה בעבודת ה' כשהיא מלוכשת בתוך הגוף. אף שלפני ירידתה הייתה מאוחדת עם מקורה בבחינת מחשבה שלמעלה, הרי המחשבה נקראת רק לבוש, אף שהיא לבוש פנימי;

אבל אינה מתייחדת בשרשה במאצילה לגמרי להיות נכללת באור א"ס ב"ה ממש דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] כלל פ"י שאינו נוגע אל עצמותו ומהותו כלל כביכול

אבל היא אינה מתאחדת לגמרי בשורשה עם מאצילה, עד שתיכלל ממש באור אין סוף ברוך הוא, שהרי "אין מחשבה תפיסה בו כלל". כלומר, המחשבה אינה נוגעת כלל בעצמותו ומהותו, כביכול,

אלא שמתלבש בו משא"כ בחיי רעותא דליבא כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] להיות בטל רצונך מפני רצונו כו'

אלא שהוא מתלבש בה. לעומת זאת, בחינת רצון הלב, כאשר הסטרא אחרא נכפית, כדי "לבטל רצונך מפני רצונו" וכו',

בסור מרע ועשה טוב בבחי' עשי' [עשיה] גשמיות במעשה המצות וסור מרע כנ"ל הרי רצון העליון שהוא אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שורה ומתגלה בו ורמ"ח פקודין הם רמ"ח אברים דמלכא ממש.

על ידי "סור מרע ועשה טוב" בבחינת עשייה גשמית, בקיום המצוות ובסור מרע, כנזכר לעיל — אזי הרצון העליון, שהוא אור אין סוף ברוך הוא בעצמו ובכבודו, שורה בו ומתגלה בו; ורמ"ח המצוות הן ממש רמ"ח איברי המלך.

19 וזהו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת כו' [ועמ"ש מזה בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת בענין איהו וחיוהי חד כו']

וזהו שאמרו חז"ל: "יפה שעה אחת" וכו'. [וראו מה שנכתב על כך בפרשת יתרו, על הפסוק "זכור את יום השבת", בענין "הוא וחיותיו אחד" וכו'];

ועמ"ש ע"פ וישב יעקב בפ"י טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. וממ"ש כאן יובן יותר מש"ש [מה שכתוב שם]:

וראו מה שנכתב על הפסוק "וישב יעקב", בביאור "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". וממה שנכתב כאן יובן טוב יותר מה שנכתב שם].

20 ג וזהו ומספר את רובע ישראל. כי הנה כתיב והיה מספר בניי [בני ישראל] כחול הים אשר לא ימד ולא יספר ובגמ' [ובגמרא] (יומא כ"ב א')

3. וזהו [פירוש] "ומספר את רובע ישראל". הרי כתוב: "והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר"; ובגמרא (יומא כ"ב א')

רמי אהדדי כתיב והיה מספר וכתוב אשר לא ימד ולא יספר ומשני כאן כשעושין רצונו של מקום כו'. ולבאר הענין צריך להבין מהו כחול הים.

הגמרא מעמידה את הפסוקים זה מול זה: כתוב "והיה מספר", וכתוב "אשר לא ימד ולא יספר"; והיא מתרצת: כאן כשעושים רצונו של מקום וכו'. כדי לבאר את הענין, צריך להבין מה פירוש "כחול הים".

כי הנה סביב הימים והנהרות הקרקע הוא חול שהוא יבש ומפורד לחלקים משא"כ שאר עפר הארץ הם רגבי אדמה לחים ומדובקי [ומדובקים] קצת.

הנה סביב הימים והנהרות הקרקע היא חול, שהוא יבש ומפורד לחלקים; ואילו שאר אדמת הארץ עשויה רגבי אדמה לחים, הדבוקים זה לזה במידת מה.

21 והיינו לפי שהמי אשר בימים ונהרות הם שואבים הלחלוּחית מכל הקרקע שסביבם לכך נשארו כיבשות ופירוד והנמשל הוא בכללות חיות העולמות בדבר ה' ורוח פיו המהווה כל הנבראים מאין ליש.

הסיבה לכך היא שהמים שבימים ונהרות שואבים את הלחות מן הקרקע שסביבם, ולכן היא נשארת יבשה ומפוררת. הנמשל הוא חיות העולמות בכללותם, באמצעות דבר ה' ורוח פיו, המביאים את כל הנבראים לידי מציאות יש מאין.

הנה כתיב ויעש את הים כו' עומד על שני עשר בקר כו' והים עליהם מלמעלה (במלכים א' ס"ז) והנה כתוב: "ויעש את הים" וכו', "עומד על שנים עשר בקר" וכו', "והים עליהם מלמעלה" (מלכים א', פרק ז').

פ"י לפי שבח"י הים עומד מלמעלה בריחוק מקום לכך נעשו י"ב בקר בח"י פירוד והתחלקות במספר י"ב והוא

כלומר, מכיוון שבחינת הים עומדת למעלה, במרחק, נעשו שנים עשר בקר — בחינת פירוד והתחלקות למספר שנים עשר. והיינו

כי התהוות מאין ליש במדת מלכותו ית' המתנשא מימות עולם ומלכותך מלכות כל עולמים וגו'. שהתהוות יש מאין היא באמצעות מידת מלכותו ית', המתנשא מימות עולם, ו"ומלכותך מלכות כל עולמים" וגו'.

22 ולפי שהוא רם ומתנשא מהם נעשו בח"י עם מלשון עוממות דברים זרים ונפרדים כי אין מלך בלא עם והתהוותם בבחי'

ומכיוון שהוא רם ונישא מהם, הם נעשו בבחינת "עם", מלשון "עוממות" — דברים זרים ונפרדים; שהרי אין מלך בלא עם. והתהוותם היא בבחינת

עם הוא מבחי' התנשאות המלך עצמו ממילא יורדים להיות בבחי' עם וכמשל המלך היושב על כסאו שמחמת זה זעים ונרתעים הכל מלפניו ונעשים שפלים לפניו.

"עם" נובעת מהתנשאותו של המלך עצמו; ממילא הם יורדים להיות בבחינת עם. זהו כמשל המלך היושב על כסאו, שבעקבות זאת הכול זעים ונרתעים מלפניו ונעשים שפלים לפניו.

23 ולכן מבחי' מלכותו ית' שהוא בחי' א"ס ותכלית נעשו ונתהוו עולמות בעלי גבול בבריאה יצירה עשייה גי' בבחי' א"ס ותכלית כמ"ש היש מספר לגדודיו

לכן, מבחינת מלכותו יתברך, שהיא בחינה שאין לה סוף וגבול, נעשו והתהוו עולמות בעלי גבול בבריאה, ביצירה ובעשיה, שגם הם בבחינה שאין לה סוף וגבול, כמו שנאמר: "היש מספר לגדודיו?"

אלא מפני שהם חיים וקיימים מבחינת התנשאות מלכותו ית' המתנשא מימות עולם. לכן יורדים בבחי' פירוד והתחלקות לכמה מינים ממינים שונים.

אלא, מכיוון שהם חיים וקיימים מבחינת התנשאות מלכותו יתברך, "המתנשא מימות עולם", הם יורדים אפוא לבחינה של פירוד והתחלקות לסוגים רבים ומגוונים.

אך איך הם מקבלים חיותם ממדת מלכותו ית' והוא מתנשא מהם הנה באמת על זה כתיב
אך כיצד הם מקבלים את חיותם ממדת מלכותו יתברך, בשעה שהוא מתנשא מעליהם? על כך נאמר לאמיתו של דבר:

כי שמש ומגן ה' אלקים והוא כח אלהי שהוא כל יכול והן הן גבורותיו כו'.

"כי שמש ומגן הוי' אלקים" — כלומר, הכוח האלוקי שהוא כל יכול, ו"הן הן גבורותיו" וכו'.

24 וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] חלק ב' אך דרך כלל ההתנשאות הוא בחי' הסתלקות שלא ירד החיות אליהם כל כך.

כפי שמוסבר בספר של בינונים, חלק שני. אבל באופן כללי, ההתנשאות היא בחינה של הסתלקות, כך שהחיות אינה יורדת אליהם במידה רבה כל כך.

והוא כמשל המים ששואבין אליהם הלחלוחית ונעשה על שפתו חול בחי' פירוד כנ"ל והנה בחי' מספר הזה אינו מספר ממש

הדבר דומה למשל המים, השואבים אליהם את הלחלוחית, ועל שפתם נוצרת חול — בחינה של פירוד, כפי שהוזכר לעיל. והנה, בחינת המספר הזאת אינה מספר ממש,

כדכתיב היש מספר וגוי אלא שהוא נק' בגדר מספר מפני שהוא מפורד לחלקים ויכול לחול עליו שם מספר

כמו שכתוב: "היש מספר וגוי"; אלא שהיא נקראת בגדר מספר משום שהיא מפורדת ומפורדת לחלקים, ואפשר להחיל עליה את שם המספר;

אבל אינו מספר ממש כי לא יספר מרוב כמשל חול הים אשר לא יספר מרוב רק הוא בגדר ובחי מספר מפני שמפורד לחלקים וכיון שכל חלק נפרד ונבדל לעצמו יחול עליו שם מספר:

אבל אין זה מספר ממש, שהרי אי אפשר למנותם מרוב ריבויים, כמו כמשל חול הים, שאי אפשר למנותו מרוב ריבוי. הוא רק בגדר ובבחינת מספר משום שהוא מפורד לחלקים, ומכיון שכל חלק נפרד ומובחן לעצמו, אפשר להחיל עליו את שם המספר.

25 והנה כתיב והיה מספר בני ישראל שבני ישראל הם הם העושים בחינת מספר שהם הם הממשיכין בחיי מלכותו ית' להיות מלכותו מלכות כל עולמים.

והנה כתוב: "ויהיה מספר בני ישראל". בני ישראל הם עצמם היוצרים את בחינת המספר, שכן הם הממשיכים את בחינת מלכותו יתברך, כדי שמלכותו תהיה "מלכות כל עולמים".

והיינו ע"י מצות מעשיות שנקראים מצות המלך [ועמ"ש מזה ג"כ לעיל פ' במדבר סד"ה והיה מספר בני ישראל מספר היינו בחיי המצות כו' ע"ש].

הדבר נעשה באמצעות המצוות המעשיות, הנקראות "מצוות המלך" [ועיינו גם במה שנכתב על כך לעיל, בפרשת במדבר, בסוף המאמר המתחיל "ויהיה מספר בני ישראל": "מספר" הוא בחינת המצוות וכו'; עיינו שם].

26 ולכן אומרים לפני כל מצוה בא"י [ברוך אתה ה'] אלהינו מלך העולם שהוא המשכת אור א"ס ב"ה להיות מלך העולם כנ"ל. כמ"ש במ"א.

לכן לפני כל מצווה אומרים: "ברוך אתה ה', אלקינו מלך העולם" — כלומר, ממשיכים את אור אין סוף ברוך הוא, כדי שיהיה מלך העולם, כפי שנתבאר לעיל; וכפי שמוסבר במקום אחר.

ולפי שהיא המשכת אור א"ס ב"ה ממש לכן אינו רק בגדר מספר ואינו מספר ממש.

ומכיון שזו המשכה של אור אין סוף ברוך הוא עצמו, היא רק בגדר מספר, אך אינה מספר ממש.

27 וזהו אשר לא ימד ולא יספר כשעושי רצונו של מקום כנ"ל. דהיינו כשממשיכין רצון העליון במעשה המצות שהוא אור א"ס ב"ה והיינו על ידי שמחה של מצוה מנקודת פנימית הלב.

וזהו [פירוש] "אשר לא ימד ולא יספר" — "כשעושי רצונו של מקום", כנזכר לעיל; כלומר, כשממשיכים את הרצון העליון, שהוא אור אין סוף, ברוך הוא, באמצעות קיום המצוות. והמשכה זו נעשית על ידי שמחת המצווה, הנובעת מנקודת הלב הפנימית.

וכדכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב וכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה וטוב לבב מרוב כל פ"י מרוב כל

כמו שכתוב: "פקודי הוי' ישרים משמחי לב"; וכן כתוב: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל". פירוש "מרוב כל"

היינו בלי גבול למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית בבחי' א"ס כנ"ל (ועמ"ש מזה בד"ה מנורת זהב ובד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי גבי הקטר חלב התמיד).

הוא ללא גבול: למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, בבחינת אין סוף, כנזכר לעיל. (וראו מה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "מנורת זהב", ובמאמר הפותח במילים "צו את בני ישראל" וגו', "את קרבני לחמי", בעניין הקטרת חלב התמיד).

ועמ"ש מענין פ"י עושי רצונו של מקום בפ' שלח ע"פ מקושש עצים. ועמ"ש מענין שמחה של מצוה בביאור ע"פ צאינה וראינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו.

וראו מה שנכתב על פירוש "עושי רצונו של מקום" בפרשת שלח, על הפסוק "מקושש עצים". וראו מה שנכתב בעניין שמחת המצווה בביאור על הפסוק "צאינה וראינה" וגו', "בעטרה שעטרה לו אמו".

ומזה יובן איך ע"י שמחה של מצוה ממשיכים כתר דמלי הנקי רצונו של מקום מבחי' ומדרגה היותר עליונה וזהו עושי רצונו כו' ע"ד ועשיתם אתם כאלו עשאוני

מכאן יובן כיצד על ידי שמחת המצווה ממשיכים את כתר של מלכות, הנקרא "רצונו של מקום", מן הבחינה והמדרגה העליונה ביותר. וזהו "עושי רצונו" וגו', בדומה ל"ועשיתם אתם" — כאילו עשאוני.

וזהו את רבע ישראל חלק הדי בחי' אף עשיתיו שם הוא גלוי רצון העליון דייקא כנ"ל.

וזהו "את רבע ישראל": הרבע, החלק הרביעי, הוא בחינת "אף עשיתיו", ושם מתגלה דווקא הרצון העליון, כנזכר לעיל.

וגם רבע מלשון ארבעה כי בזה נכלל כל ד' בחינות מחשבה דבור ומעשה ורצון. ובזה יובן דכתיב מי מנה עפר יעקב ומספר וגו'

"רבע" הוא גם מלשון "ארבעה", כי בכך נכללות כל ארבע הבחינות: מחשבה, דיבור, מעשה ורצון. ועל פי זה יובן מה שכתוב: "מי מנה עפר יעקב ומספר" וגו':

דמה שכתב ומספר קאי על מי מנה כלומר שאין מספר ואעפ"כ [ואף על פי כן] ומספר כתיב דמשמע שיש מספר

הרי "ומספר" מוסב על "מי מנה", כלומר, שאין מספר; ואף על פי כן כתוב "ומספר", שמשמעו שיש מספר.

אלא הענין כנ"ל שהוא בגדר מספר ואינו מספר ממש לפי שהוא המשכת רצון העליון את רבע ישראל כנ"ל בחי' עשיתיו כנ"ל:

אלא הענין הוא כפי שנאמר לעיל: הוא בגדר של מספר, אך אינו מספר ממש, משום שהוא המשכת הרצון העליון, "רבע ישראל", כפי שנאמר לעיל — בחינת "עשיתיו", כפי שנאמר לעיל.

28 ד והנה כ"ז [כל זה] הוא בחינת יחודא תתאה במעשה המצות להמשיך רצון העליון בבחינת מספר בחי' עשיתיו כנ"ל

4. כל האמור עד כאן הוא בחינת יחודא תתאה בעשיית המצוות, כדי להמשיך את הרצון העליון בבחינת מספר, בבחינת "עשיתיו", כפי שנתבאר לעיל.

אך תלמוד תורה כנגד כולם שהוא בחינת יחודא עילאה וזהו מי מנה עפר יעקב כי עפר אינו בגדר מספר כלל והוא בחי' תלמוד תורה לפי

אך "תלמוד תורה כנגד כולם", שכן זו בחינת יחודא עילאה. וזהו "מי מנה עפר יעקב?": העפר אינו שייך כלל לגדר של מספר, והוא בחינת תלמוד תורה, משום ש

שהוא רצונו ית' ממש ולכך הוא בחי' יחודא [יחודא עילאה] בחי' ביטול לאור א"ס ב"ה ממש ויחוד חב"ד [חכמה בינה ודעת] בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] כו'. ומתניתא מלכתא כנ"ל.

היא רצונו ית' ממש; ולכן היא בחינת יחודא עילאה, בחינת ביטול לאור אין סוף ממש, וייחוד חב"ד בחב"ד וכו'. ו"מתניתא מלכתא", כפי שנתבאר לעיל.

ואינו בגדר מספר כלל (ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע בפי עת לכל חפץ תחת השמים יע"ש [ועיין שם]).

ואינה שייכת כלל לגדר של מספר (וראו לעיל במאמר המתחיל "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע", בפירוש "עת לכל חפץ תחת השמים"; עיינו שם).

ומזה יובן יותר משי"כ [מה שכתוב] דהתורה נק' עפר שאינו בגדר מספר כלל שהוא גוש אחד שלכך כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה אף שעוסק בעידנא דלאו זמן הקרבה הוא כלל משא"כ במצות עצמן

ומכאן יובן יותר מה שכתוב שהתורה נקראת "עפר", שאינו שייך כלל לגדר של מספר, מפני שהוא גוש אחד. לכן "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה", אף שהוא עוסק בה בזמן שאינו זמן הקרבת קרבנות כלל; מה שאין כן המצוות עצמן,

שהם בחי' התחלקות בזמן פלוני עת לכל חפץ כו' והיינו לפי שהתורה היא בחי' רעוא דכל רעוין ועמ"ש עוד מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר.

שהן בחינת התחלקות לזמנים מסוימים, "עת לכל חפץ" וכו'. והיינו משום שהתורה היא בחינת "רעוא דכל רעוין". ועיינו עוד בזה במאמר המתחיל "כי ביום הזה יכפר".

וזהו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שע"י המצות הוא עדיין בחי' קדושין ואירוסין וארשת"ך לי כו' אך ע"י התורה הוא בחי' ההמשכה בבחי' פנימית וידעת את ה'

וזהו "קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך": באמצעות המצוות עדיין מדובר בבחינת קידושין ואירוסין, "וארשת"ך ליי" וכו'; ואילו באמצעות התורה נמשכת ההשפעה בבחינת פנימיות, "וידעת את הוי"י".

והענין אפשר לומר כי עם היות שע"י המצות נמשך בחי' גילוי רצון העליון בנפש ובחי' אהבה רבה ואפשר לומר שהעניין הוא כך: אף שעל ידי המצוות נמשכת בנפש בחינת גילוי הרצון העליון, וכן בחינת אהבה רבה,

אך כי גם ברצון עליון יש ג"כ בחי' חיצוניות ופנימיות כמ"ש במ"א ע"פ ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים כו' וכך ג"כ בגילוי האה"ר [האהבה רבה] בנפש יש ג"כ ב' בחי' הא' כמ"ש

אך גם ברצון העליון יש בחינה של חיצוניות ופנימיות, כפי שמוסבר במקום אחר על הפסוק "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים" וכו'. כך גם בגילוי האהבה הגדולה בנפש יש שתי בחינות. הראשונה, כפי שכתוב,

כי עם קשה עורף הוא כדלעיל וזהו הנמשך ע"י המצות והב' כמ"ש מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים והמשכת בחי' אהבה בתענוגים שרשו מבחינת פנימית הרצון עליון ונמשך ע"י התורה.

"כי עם קשה עורף הוא", כפי שהוסבר לעיל, וזו הבחינה הנמשכת באמצעות המצוות. והשנייה, כפי שכתוב, "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים"; שורש המשכת הבחינה של "אהבה בתענוגים" הוא בפנימיות הרצון העליון, והיא נמשכת באמצעות התורה,

כדכתיב ושעשועי את בני אדם וזהו חכמת אדם תאיר פניו פניו היינו בחינת פנימית וכמ"ש ע"פ חכלילי עינים מיין שיש בחינת אהבה רבה ולמעלה ממנה הוא אהבה בתענוגים ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין מצות ותורה ומ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב)

כפי שכתוב, "ושעשועי את בני אדם". וזהו "חכמת אדם תאיר פניו": "פניו" הם בחינת הפנימיות. וכפי שמוסבר על הפסוק "חכלילי עינים מיין", יש בחינה של אהבה רבה, ולמעלה ממנה אהבה בתענוגים. ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "מה טובו" בענין המצוות והתורה, ובמה שנכתב במאמר המתחיל "לא הביט און ביעקב".

אך הדרך שיזכה האדם לאור התורה בבחינת יחודא עילאה הוא ע"י בחי' יעקב מדת הרחמים

אך הדרך שבה אדם זוכה לאור התורה בבחינת יחודא עילאה היא באמצעות בחינת יעקב, מדת הרחמים,

דהיינו לעורר רחמים רבים על נפשו בקביעת עתים כנודע שעת רצון הוא בחצות וכן בשעת התפלה.

כלומר, לעורר רחמים רבים על נפשו באמצעות קביעת זמנים קבועים; כידוע, חצות הלילה הוא עת רצון, וכן שעת התפלה.

כי הנה יש בסדר התפלה ופסוקי דזמרה פסוקי דרחמי ואזי הוא עת רצון לעורר רחמים על נפשו.

שהרי בסדר התפלה ובפסוקי דזמרה יש פסוקי רחמים, ואז היא עת רצון לעורר רחמים על נפשו.

וזהו מדתו של יעקב י" עקב שהוא ענין הרחמנות על בחי' יו"ד חכמה עילאה שנפלה וירדה לבחי' עקב כנ"ל.

וזו מידתו של יעקב: י" עקב, כלומר רחמים על בחינת הי"ד, חכמה עילאה, שנפלה וירדה לבחינת עקב, כפי שהוסבר לעיל.

והנה מדתו של יעקב מברייח מן הקצה אל הקצה להקים מעפר דל. ולהעלות בבחי' יחודא עילאה כמ"ש במ"א

והנה מידתו של יעקב "מברייח מן הקצה אל הקצה", כדי להקים מעפר דל ולהעלותו לבחינת יחודא עילאה, כפי שמוסבר במקום אחר.

(וגם פי עפר כמ"ש ונפשי כעפר לכל תהיה ועי"ז פתח לבי בתורתך ועמ"ש מזה בפי ויקהל ע"פ קחו מאתכם תרומה כו' וגם כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל כו' ועל הארץ תישן).

(וכן גם משמעות "עפר" היא כפי שנאמר: "ותהי נפשי כעפר לכל", ועל ידי כך "פתח לבי בתורתך"; ראו מה שנכתב על כך בפרשת ויקהל, על הפסוק "קחו מאתכם תרומה" וכו'; וכן כדברי חז"ל: "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל" וכו', "ועל הארץ תישן").

אך אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כל העוסק בתורה לבד כו' אלא צריך להיות תורה עם גמילות חסדים

אך חז"ל אמרו: "כל העוסק בתורה לבד" וכו'; אלא צריך שתהיה תורה יחד עם גמילות חסדים.

ולכן כתיב ומספר את רבע ישראל בחיי עשיתיו במעשה המצות ומעשה הצדקה הנק' בשם מצוה סתם ששקולה כנגד כל המצות והוא ענין גמילות חסדים. ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול גבי לשמור את כל מצותיו.

לכן נאמר "ומספר את רבע ישראל" — בחינת "עשיתיו", בקיום המצוות ובמעשה הצדקה, הנקראת בשם "מצווה" סתם, שכן היא שקולה כנגד כל המצוות; וזהו ענין גמילות חסדים. וראו מה שנכתב במאמר הפותח במילים "כי תשמע בקול", בענין "לשמור את כל מצוותיו".

(ועי' בזהר משפטים דק"ה בפי' מי מנה כו' ומספר כו' והיינו ג"כ ענין יחודא עילאה ויחודא תתאה [ויחודא תתאה] כי מי היינו יחוד חו"ב [חכמה ובינה] אאלפך חכמה אאלפך בינה כו')

(וראו בזהר, משפטים, דף ק"ה, בפירוש "מי מנה" וכו', "ומספר" וכו'. גם זה ענין יחודא עילאה ויחודא תתאה: "מי" הוא ייחוד חכמה ובינה, "אאלפך חכמה, אאלפך בינה" וכו';

מספר היינו ייחוד המדות והדבור והוא ענין יעשה שלום לי שלום יעשה לי ועמ"ש ע"פ אלה פקודי המשכן. משכן העדות כו'. ובביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל.

"מספר" הוא ייחוד המדות והדיבור, וזהו ענין "יעשה שלום לי, שלום יעשה לי". וראו מה שנכתב על הפסוק "אלה פקודי המשכן, משכן העדות" וכו', וכן בביאור על הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל".

ולפמשי"כ [ולפי מה שכתוב] בפרדס ערך מי י"ל [יש לומר] שזהו ענין שער החמשים מנשי"ב [מני שערי בינה] שבו ניתנה תורה בחג השבועות וא"ש [ואתי שפיר] דמי מנה עפר יעקב קאי על התורה כו' ועמ"ש בביאור מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו'

ולפי מה שנכתב בפרדס, בערך "מ"י, אפשר לומר שזהו ענין השער החמשים משערי בינה, שבו ניתנה התורה בחג השבועות; וכך מובן ש"מי מנה עפר יעקב" מתייחס לתורה וכו'. וראו מה שנכתב בביאור מאמר חז"ל "בשעה שהקדימו ישראל נעשה" וכו',

מי גילה כו' ועיין מה שכתוב בביאור ע"פ וספרתם לכם כו' תספרו חמשים יום. ועי' עוד מענין רובע ישראל בזהר פ' בלק (דף ר"י [רבינו יצחק] סע"ב [סוף עמוד ב] ודף ר"ד ע"א) ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' שלח בענין ונסכו רביעית ההין:

"מי גילה" וכו'. וראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "וספרתם לכם" וכו', "תספרו חמשים יום". וראו עוד בענין "רובע ישראל" בזהר, פרשת בלק (דף ר"י ע"ב ודף ר"ד ע"א), וכן לעיל בפרשת שלח בענין "ונסכו רביעית ההין".

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/1

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק